

Utbildningsplan Vala Hantverksskola

Leksaker, husgeråd och formgivning

Utbildningsnivå	Eftergymnasial
Undervisningsspråk	Svenska, Engelska och vid behov Isländska, Danska, Norska och Finska
Utbildningens längd	3 år
Giltig fr. o. m. :	VT 2016

1. Fastställande

Utbildningsplanen är fastställd av ledningsgruppen den 2015-03-31 enligt lagen om MYH (2009:128).

2. Behörighetskrav

Behörig att antas till utbildningen är den som har genomgått gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Behörig att antas är också den som annars bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen eller och vara aktuell för stöd enligt LSS.

3. Tillgodoräknande och validering av tidigare utbildning och/eller arbetslivserfarenhet

Eleven har rätt att få prövning/validering om tidigare utbildning eller arbetslivserfarenhet kan godtas för tillgodoräknande inom programmet.

4. Utbildningens omfattning

Utbildningen omfattas av 30 - 33 veckor över året och på tre år 90 – 100 veckor med praktik och examens arbete.

5. Lärandemål

Efter avslutad utbildning i Vala Nordisk hantverksskola ska eleven som har slutfört studier i den utsträckning som framgår av elevens individuella studieplan kunna använda sina kunskaper som redskap för att:

Kunskap och förståelse

- Redovisa kunskaper om det Nordiska kulturarvet
- Redovisa kunskap om de mänskliga rättigheterna.
- Redovisa kunskaper om samhälls- och arbetsliv, arbetsmarknaden, arbetsrätt och arbetsmiljö.
- Ha förutsättningar för att delta i demokratiska beslutsprocesser.
- Formulera analysera och pröva antaganden samt lösa problem.
- Reflektera över sina erfarenheter och sitt eget sätt att lära.
- Observera och analysera människans samspel med natur, miljö, omvärld och hållbar - utveckling.

Färdighet och förmåga:

- Utföra hantverk inom textil och eller snickeri.
- Lösa praktiska problem och arbetsuppgifter inom textil- och trähantverk.
- Kunna söka sig till kulturutbud som en källa till kunskap och glädje.
- Utveckla känsla för estetiska värden.
- Kunna använda Internet, bok och bibliotekskunskap som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

Värdering och förhållningssätt:

- Kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.
- Kritiskt bedöma det han eller hon ser, hör och läser.
- Kunna samverka internationellt och globalt.
- Att i vardagen uppskatta värdet i att vara glad och ha en positiv inställning till människor och natur.

6. Användbarhet

Vala Hantverksskolas ambition är att ge en grundläggande utbildning och utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett hantverksyrke.

Eleven har ett kulturarv att förvalta, men det är samtidigt viktigt att han eller hon inte låser sig vid ett visst sätt att använda material och tekniker. Utveckling förutsätter nytänkande och lust att experimentera. Förmåga att lösa problem och att hitta kreativa lösningar är nödvändigt för att ny design skall utvecklas.

Hantverkaren är inte sällan en småföretagare som förutom att besitta goda yrkeskunskaper behöver vara kapabel att sköta ekonomi, marknadsföring och kundrelationer. Att vara hantverkare innebär att arbeta med händerna och att sätta sin personliga prägel på produkten. Goda kunskaper krävs om material, färg, form och komposition. Dagens kund ställer höga krav på formgivning och finish, men också på att produkten framställts på ett miljövänligt sätt. Hantverkare arbetar ofta nära kunden, vare sig det gäller nyproduktion eller reparation. Många gånger handlar det om en unik produkt eller tjänst. Känslan för service är viktig, liksom förmågan att kommunicera. Eleverna är med och utformar hur kurserna skall läggas upp, och lär sig därigenom något om medinflytande och demokrati.

Vissa kurser i Vala Hantverksskola syftar till att skapa arbetslivskontakter. Eleverna kan få i uppdrag att utforma och göra leksaker till en lekskola och får på så vis se sitt eget arbete infogat i en helhet. Marknadsföring, ekonomiska kalkyler och kundkontakter hör också till det som tränas i den sortens projekt.

Med denna grund får eleven goda möjligheter att förädla sina kompetenser inom sitt område, och söka arbete, eller skapa egna arbetstillfällen inom flera hantverksyrken.

6. Programbeskrivning

Tyngdpunkten ligger på praktiskt arbete där eleven utvecklar sina färdigheter och förmågan att reflektera över hantverkets produkter och processer. Eleven lär sig att analysera och bedöma föremåls olika funktioner och uttryck samt kritiskt värdera hantverkskunskaper.

Studierna präglas av eget experimenterande med material, form och färg. Tillsammans med kulturstudier i ett historiskt och geografiskt perspektiv utgör det en grund för nyskapande och utvecklar ett personligt formspråk. Eleven presenterar sina arbetsresultat både verbalt och visuellt i redovisningar och med Arbetspärmen. Under utbildningen utvecklar eleven kunskap, färdigheter och kompetens för att arbeta med form och färg, produktion i trä, textil eller eget valt material och breda sina kunskaper om hantverk, kulturhistoria, entreprenörskap och marknadsföring. Detta, tillsammans med analyser av olika hantverksprocesser, funktioner och uttryck, ger eleven goda förutsättningar för en yrkeskarriär inom skapande hantverk.

Utbildningen förbereder eleven för både skapande hantverksproduktion i egen regi, inom socialt företagande och för kreativt arbete inom olika delar av dagverksamhet.

Programmets två inriktningar: trä eller textil

Eleverna kan välja mellan att inrikta sig på antingen trä eller textil. De som väljer trä kommer fördjupa sig i de olika träslagen med tonvikt på de Nordiska träslagen. Vi kommer att vara i skogen och lära att känna träden i sitt naturliga habitat, hur man fäller ett träd, hur man tar till vara trädet, vilka delar är bäst att använda i de olika föremålen vi arbetar med, och så vidare. Vi kommer också att presentera och arbeta med andra material, ben, horn, sten, halm, järn, koppar med mera.

I textilinriktningen är det ull som dominerar. Vi kommer att möta fåren i sin naturliga miljö hos bonden, vi lär oss klippa fåren och ta till vara på ull, tvätta den, rensa den, vilka delar är bara till att spinna och göra tråd och vilka delar är bra att tova med och så vidare. I textilen är det många andra material som vi ska lära att känna som exempelvis bomull, linne, hampa, silke, viskos, akryl, fibrer som framställs av mängd olika material, för att nämna några.

Inom båda inriktningarna ska vi fördjupa oss i själva tingen, själva föremålet. Eleven kommer lära sig om historien bakom en leksak eller ett klädesplagg. Hur har modet, tidsandan och motivationen påverkat föremålets uppkomst, tillverkning eller utseende. Vad kan historien lära oss som kan vara bärande in i framtiden? Design och eget skapande är den naturliga fortsättningen av det vi har lärt oss av historien. Att blanda olika material, att göra om gamla idéer, sätta de i annat sammanhang, tänka kreativt med sina händer. Vi kommer att arbeta med dessa frågor i varje kurs.

Närmare om kurserna

Varje termin består av 4 till 5 kurser. Varje kurs varar i 3 veckor och efter kursen avsätts en vecka för dokumentation, där eleven utvärderar och redogör för kursen med hjälp av bilder och text. Detta samlas sedan i en personlig arbetspärm. Teoretiska ämnen som kulturhistoria, entreprenörskap och marknadsföring kommer vävas in i arbetet med arbetspärmen. Då varje elev har en personlig arbetspärm, är det viktigt att vederbörande är noggrann i sin redovisning och beskriver varje kurs och dess olika moment ingående. Arbetspärmen utgör sedan en plattform när man vill utvärdera kursen.

Varje elev har individuell studieplan och det kan innebära att de har olika förkunskaper när det gäller tekniska kunskaper inom hantverket. Vissa kan sticka, andra inte, vissa har täljt mycket andra har knappt hållit i en kniv. Hur eleven tar till sig grundläggande tekniker står beskrivet i studieplanen. Varje kurs tar fyra veckor, varav en vecka är avsatt för dokumentation och arbete med arbetspärm.

Baskurserna består av introduktion till olika leksaks- och husgeråd tillverkning, hantverksområden, formgivning, skapande tekniker, material, form och färglära och kulturhistoria samt entreprenörskap och marknadsföring. Dessutom ingår fältförelagda studier då den studerande kan välja att göra praktik hos hantverkare eller inom närliggande verksamhet. Den studerande har möjlighet att söka sig till andra länder i Norden för praktikplats. Praktiken dokumenteras och redovisas skriftligt eller i ett form som eleven och läraren har kommit överens om i individuella skolplanen.

I Vala hantverksskola arbetar eleverna med skapandeprocessen i teori och tillämpning, grundläggande form och färglära, skisstekniker, materiallära, etc. De förvärvar verktyg för att upptäcka, pröva och analysera olika uttryck. Dessutom arbetar de med ekonomi och marknadsföringsperspektiv inom hantverk. Eleverna arbetar med olika perspektiv inom hantverksområdet och materials karakteristiska egenskaper i ett kulturhistoriskt och teknikhistoriskt perspektiv.

Under sista terminen genomförs individuella arbeten med fokus på ett experimentellt förhållningssätt. Betoningen ligger på eget kunskapsökande och ett självständigt individuellt gestaltungsarbete där den studerande formulerar en uppgift som går från idé till färdig produkt och egen kompetensuppbyggnad under handledning. En vecka på varje termin arbetar elever och Vala personal till sammans med att göra leksaker för skolans hantverksmarknad. Eleven kan tillgodo räkans det arbetet i sitt examensarbete.

I kursplanerna beskrivs mer utförligt kursinnehållet, hur undervisningen är upplagd och hur ett föremål i ett kulturhistoriskt perspektiv kan verka in i framtiden.

Målet med kurserna är att ge eleverna stigande i sin kunskap inhämtning i hantverk och material lära. Alla kurser har dessutom målsättning som har med vårt förhållningssätt till oss själva, andra människor, miljön och världen i stort.

8. Kursplan.

År 1. Trä och Textil

Kurs 1. Introducera Trä och Textil	1 vecka	trä och textil
Arbetspärmerna introduktion	1 vecka	trä och textil
Kurs 2. leksaker, verktygslåda	2 veckor	trä och textil
Arbetspärmerna	1 vecka	trä och textil
Kurs 3. skogen och bonden	1 vecka	trä och textil
Arbetspärmerna	1 vecka	trä och textil
Kurs 4. leksakstillverkning 1	3 veckor	trä
Kurs 4. leksakstillverkning 1	3 veckor	textil
Arbetspärmerna	1 vecka	trä och textil
Kurs 5. leksakstillverkning 2	3 veckor	trä
Kurs 5. leksakstillverkning 2	3 veckor	textil
Arbetspärmerna	1 vecka	trä och textil
Kurs 6. husgeråd 1.	3 veckor	trä
Kurs 6. husgeråd 1.	3 veckor	textil
Arbetspärmerna	1 vecka	trä och textil
Kurs 8. leksakstillverkning 3	3 veckor	trä
Kurs 8. leksakstillverkning 3	3 veckor	textil
Arbetspärmerna	1 vecka	trä och textil
Kurs 9. leksakstillverkning 4	3 veckor	trä
Kurs 9. leksakstillverkning 4	3 veckor	textil
Arbetspärmerna	1 vecka	trä och textil
Kurs 10. Husgeråd 2.	3 veckor	trä
Kurs 10. Husgeråd 2.	3 veckor	textil
Arbetspärmerna	1 vecka	
Hantverksvecka HT och VT	2 veckor	trä och textil Vala personal

De första 3 kurserna är gemensamma för trä och textil. De innehåller presentation av skolan, hur undervisningen är upplagd, individuell kursplan, hur man arbetar med arbetspärmerna, miljö och jämlikhets frågor och arbetsprocesser. Man går igenom huvudpunkterna i leksakstillverkningen. Hur och vart vi hämtar inspiration, presentation av verktygslådan, hur man använder och underhåller verktyg etc. material vi använder under skoltiden, eleverna går i skogen och lär känna olika trädslag, besök till får bonde som visar hur man tar till vara ull. Målen med de första 3 kurserna är att eleven lär sig hur undervisningen är upplagd, vilka krav och rättigheter gäller för eleven och hur vi arbetar, var för sig, tillsammans och med glädje och inspiration.

Två kurser i följd som innehåller leksakstillverkning. I textilen handlar det om mjukisdjur, bollar, hängande mobiler och enkla saker för barn från 0-2 år. På tränsidan kan det vara skallror och enkla djur (inga vassa ben eller svans), hängande mobiler etc. enkla leksaker för småbarn, 0-2 år. Målen med de första två leksakskurserna är att eleven blir medveten om säkerhetstänket i leksaks tillverkning och passande leksaker för passande ålder.

Kurs i husgeråd 1. På trädsidan är den enkla köksredskap som eleven gör, sallat bestick, skedar och slevar, ost och smörknivar etc. I textilen kan det var grytunderlägg, grytlappar, förkläde, mindre dukar etc. Målet är att eleven lär sig förhållanden mellan materia och nytta.

Kurs i leksaker för barn 2-4 år. Det är fortfarande enkla saker men mer avancerad teknik. På trädsidan bygger man, limmar och fogar i hop, setter på hjul och osv. I textilen tar man olika material blandar gammalt och nytt återanvänder kläder och gör fina leksaker som tål att man drar och sliter i de. Målet är att ge eleverna förståelse för att kunna göra bra leksaker måste man kunna leka själv.

Kurs i leksaker som låter för barn från 0-12 år. Alt i från skallror till avancerade instrument. Denna kurs har självständig fortsättning på andra året. Målet är att införa glädje i skapandet.

Husgeråd 2. På textilen lär sig eleverna att rensa, karda, spinna och färga ull och tyger. På trädsidan går eleverna i skogen och lär sig vilka delar av trädet och vilket träslag lämpar sig best för olika köksredskap, hur och var trädet växer osv. Eleverna faller träd som de använder från grenar till rot. Målet är att ge eleven förståelse för miljön och värden i hantverket.

År 2. Trä och Textil

Kurs 1. Stora leksaker 1	3 veckor	trä
Kurs 1. Stora leksaker 1	3 veckor	textil
Arbetspärmern	1 vecka	
Praktik	6 veckor	trä och textil
Arbetspärmern	1 vecka	
Kurs 2. Stora leksaker 2	3 veckor	trä
Kurs 2. Stora leksaker 2	3 veckor	textil
Arbetspärmern	1 vecka	
Kurs 3. Husgeråd 3	3 veckor	trä
Kurs 3. Husgeråd 3	3 veckor	textil
Arbetspärmern	vecka	
Praktik	6 veckor	
Kurs 4. leksaker som låter (fortsn kurs leks. 4 år 1)	3 veckor	trä
Kurs 4. leksaker som låter (fortsn kurs leks. 4 år 1)	3 veckor	textil
Arbetspärmern	1 vecka	trä och textil
Kurs 5. leksaks broderier	3 veckor	trä
Kurs 5. leksaks broderier	3 veckor	textil
Arbetspärmern	1 vecka	
Hantverksvecka HT och VT	2 veckor	trä och textil Vala personal

År 2 innehåller 12 veckors praktik. Dessa veckor kan man dela upp under året och praktiken kan vara på olika platser, även i andra länder. Det blir 4 – 5 schema lagda kurser under året. Målet är att bevara nyfikenheten och var uppmärksam hur andra arbetar.

2 kurser i följd på trädsidan med stora leksaker. En pall, gunghäst, leksaks köksinredning, leksaksbord på allmän plats, leksakshylla etc. På textilen lär sig eleverna att sätta upp väv och väva , material lära, ull, bomull, lin, hampa, natursilke och olika konstfibrer. Att väva handdukar, gardiner, mattor, draperier, duktyg, konstvävnader m.m.

Husgeråd 3. I textilen fortsätter eleverna med vävningen. På Trädsidan får eleverna att lära sig olika tekniker för att hugga, skära och snida i träd.

Fortsättningskurs med leksaker som låter, allt från skallra till avancerade instrument.

En kurs med olika broderier. Historiskt perspektiv såväl som framtidens möjligheter med handsömn och avancerade symaskiner. På Trädsidan en möbel. Ett skåp, en kista, ett bord är exempel på vad eleven kan välja för uppgift på denna kurs.

År 3. Trä och Textil

Kurs 1 Uteleksaker	3 veckor	Trä
Kurs 1 Uteleksaker	3 veckor	Textil
Arbetspärm	1 vecka	Trä och Textil
Praktik	7 veckor	Individuell
Kurs 2 Stora leksaker 1	3 veckor	Trä
Kurs 2 Stora leksaker 1	3 veckor	Textil
Arbetspärm	1 vecka	Trä och Textil
Kurs 3 Stora leksaker 2	3 veckor	Trä
Kurs 3 Stora leksaker 2	3 veckor	Textil
Arbetspärm	1 vecka	Trä och Textil
Praktik	7 veckor	Individuell
Kurs 4 Sammanfogningar och hus	3 veckor	Trä
Kurs 4 Sammanfogningar och hus	3 veckor	Textil
Arbetspärm	1 vecka	Trä och Textil
Hantverksvecka	2 veckor	Trä och Textil Vala personal
Examen arbete	4 – 6 veckor	Individuell

År tre innehåller 14 veckor i praktik och 6 veckor i eget arbete, examen arbete. Examen arbetet behöver eleven inte göra i skolan men eleven har handledning och tillsyn från skolan. Under året blir det 3 – 4 schemalagda kurser. På år 3 har eleverna större utrymme att göra sina egna scheman och kan för exempel Examen arbetet vara både längre och kortare än anges i tabellen.

Uteleksaker. I textilen kan det kallas för "snurror" men det är olika textilier som rör sig i vinden som flaggor, blandad teknik och blandad material. På trädsidan handlar det om klättergrind, djur som barnen kan rida på, rutschkana m.m.

Stora leksaker 1 och 2. På textilen kan det vara att göra stor boll eller stora fyrkantiga kubbar (kuddar) sy maskerad kläder, stora djur, en häst som två barn kan gå i osv. På trädsidan är det stora båtar, flygplan eller bil som barnen kan klättra på, gå in i, det kan finnas olika plan som barnen kan finna sig på. Gungor som kan förvandlats till broar, vagnar och kärror osv.

Sammanfogningar och hus (textil och träd tillsammans). Eleven lär sig använda mindre trästockar för att bygga ett litet hus som skulle kunna användas på en lekplats. Man lägger vikt vid stommen, fogar och bärkraft. Eleven kan välja mellan att klä huset med antingen panel, torv, grenar, lera, halm eller dylikt.

9. Examen arbete

Examensbenämning: Leksaker och hantverk Trä, Leksaker och hantverk Textil

Diplomerad hantverkskunskap inom leksaker, husgeråd och formgivning.

Krav för examen:

För att diplom inom hantverkskunskap, leksaker, husgeråd och formgivning ska erhållas ska eleven ha fullgjort samtliga kurser samt fullgjort ett individuellt arbete som omfattar en termin och en utställning för allmänheten